

De nieuwswaarde van een rel

Auteur(s):

Nahuis, R.

*Dit artikel is geschreven in samenwerking met de onderzoeksgroep 'economie in de krant'.***Verschenen in:**

ESB, 82e jaargang, nr. 4117, pagina 632, 27 augustus 1997

Rubriek:**Trefwoord(en):**

economie-beoefening

Begin februari publiceerde het CPB een studie naar de aanleg van een tweede Maasvlakte. De conclusie was dat snelle aanleg van 2.000 hectare niet wenselijk is ¹. Het rapport kreeg toen niet zoveel aandacht. Veel later, juist in de door ons onder de loep genomen periode, werd het 'nieuws'.

De aanleiding voor de berichtgeving is een bijeenkomst van VNO-NCW over de Rotterdamse haven op 16 april. De SEO presenteerde daar een onderzoek voor het Gemeentelijk Havenbedrijf. De verschillende hoeveelheid aandacht die dit in de kranten krijgt is opvallend. De Telegraaf, NRC, het AD en Het Parool zwijgen. De Volkskrant bericht in eerste instantie niet. Trouw wijdt er één artikel aan, Het Financieele Dagblad maar liefst zes.

Waarom verslaan de meeste kranten het VNO-NCW congres niet? Waarschijnlijk wordt het niet interessant geacht voor de lezer. Het nieuwsfeit moet zijn dat de SEO aanleg van een grote 'natte' tweede Maasvlakte nodig acht, net als E.J. Bomhoff van Nyfer (FD, 17 april) ². Het SEO-rapport levert blijkens de kranten die wel rapporteren niet meer op dan de stelling dat de Maasvlakte er moet komen om "de industriële basis van Nederland te versterken", met als argument dat er een signaal (Trouw, 17 april) nodig is en dat het goed is voor het imago van Rotterdam (FD, 16 april).

Het FD geeft nog een achtergrondartikel dat redelijk informatief is. Ook is er een interview met de voorzitter van de Kamer van Koophandel van Rotterdam, die suggereert dat DSM een etheen-kraker in Rotterdam gepland heeft. De dag erna ontkracht het FD de Rotterdamse hoop door DSM ernaar te vragen. Pikant is dat het CPB in zijn rapport vooral een ruimteprobleem zag voor de chemie. Helaas weet het FD dit niet te melden.

Het FD berichtte een dag voor de conferentie al over het SEO-rapport en bericht daarna alleen over de uitspraken van Bomhoff. Bomhoff houdt een "ronkend betoog" waarbij hij pleit voor het uitvoeren van het "royale plan" van het Gemeentelijk Havenbedrijf voor de aanleg van een tweede Maasvlakte, omdat werkloosheid voor Rotterdam veel duurder is. "Ook veegde Bomhoff ... de vloer aan met het betoog van het Centraal Planbureau voor een veel zuiniger uitbreiding van de Maasvlakte." Later blijkt dat Bomhoff het CPB fout geciteerd had. Bomhoffs weergave: "Door uitbreiding van Schiphol stijgen de welvaart en de totale werkgelegenheid alleen in het begin". De feitelijke tekst van het CPB luidde: "Door uitbreiding van Schiphol stijgt de welvaart. De totale werkgelegenheid alleen in het begin."

Op 23 april komt de foutieve citatie en de woede van het CPB in het FD. Later krijgt Bomhoff de kans het infrastructuur-debat te "objectiveren" (FD, 1 mei). In een interview op 2 mei stelt Bomhoff dat hij niets gezegd heeft over de omvang van de tweede Maasvlakte. In dat geval heeft het FD eerder Bomhoffs standpunt te suggestief neergezet, of hem tijdens het interview te vriendelijk aangepakt. Het FD vraagt namelijk slechts beleefd of hij het niet vervelend vindt bij de voorstanders te worden gerekend. "Uit hoffelijkheid jegens zijn gastheren (VNO-NCW) wil de hoogleraar hier niet op reageren." Wel wordt Bomhoffs kritiek op het CPB nog eens weer-gegeven: het extrapolatiemodel van het CPB is een ongeschikt instrument omdat het CPB aanbod-effecten buiten beschouwing laat en de Maasvlakte slechts als export van dienstverlening modelleert. Deze oude controverse (denk aan Schiphol en de Betuwelijn) had scherp neergezet moeten worden. Het FD had hier aan kunnen geven dat het wat betreft de Maasvlakte vooral om ruimtevraag en -aanbod ging. Het FD meldt niet dat de controverse er eigenlijk niet toe doet in het Maasvlakte-debat. Ondanks de ruime aandacht voor het onderwerp wordt de lezer op cruciale punten niet wijzer.

Opvallend is dat het Rotterdamse AD dit nieuws niet brengt, net als de 'ondernemerskrant' De Telegraaf. Ook NRC laat het afweten. Het FD heeft daarentegen gekozen voor een zeer uitgebreide weergave, maar laat cruciale vragen onbeantwoord. Trouw brengt het 'nieuws' zakelijk, maar verder zonder enige diepgang.

Tsja, en dan de Volkskrant. De werkgeversconferentie wordt niet weergegeven. Maar als blijkt dat er een ordinaire ruzie is ontstaan springt de Volkskrant er in de rubriek 'Het spel en de knikkers' alsnog bovenop. Op 16 april was de conferentie, op 23 april bericht het FD over de ruzie. Op 3 mei wordt de Volkskrant wakker. Nyfer krijgt er flink van langs vanwege de onjuiste citering van het CPB. Het weerwoord van het CPB, dat wel degelijk aanbod-effecten in berekeningen over de Maasvlakte zijn meegenomen, wordt weergegeven. Helaas wordt niet uitgelegd hoe deze effecten zijn verwerkt. Jammer, want het gaat hier om het belangrijkste kritiekpunt van Bomhoff. De in de Volkskrant geboden ruimte voor ingezonden stukken van Don en Bomhoff is natuurlijk te waarden ³.

Geen van de kranten die aandacht besteden aan het Maasvlakte-debat gaan in op de kernvragen. Hoe zit het met de afstemming tussen ruimtevraag en

-aanbod? Wanneer moet een belastingbetaler een dergelijk project subsidiëren als de markt zelf niet in een dergelijk project wil investeren? Zijn er in alle redelijkheid welvaartsverhogende externe effecten te verwachten? De Volkskrant en zelfs het FD springen vooral in op de ordinaire ruzie tussen Nyfer en het CPB. Is het spel belangrijker dan de knikkers?

Zie **Onderzoek 'Economie in de krant'**:

['Van onze redactie economie'](#) van H.A. Keuzenkamp

[Tragediespelers](#) van D.J. Wolfson

[Economie in de krant](#) van E.E.C. van Damme c.s

[Typering van dagbladen](#) van E.E.C. van Damme c.s

[De wet op het minimumloon](#) van P.J.J. Herings

[Oververhitting?](#) van H.L.F. de Groot

Reactie: [Poortwachters van het publiek debat](#) van F. Kalshoven

[Vraag en aanbod van economisch nieuws](#) van G.H.A. van Hagen en Th. Leer

1 Zie ook de bijdragen van [T.H. van Hoek \(CPB\)](#) en [E.J. Bomhoff \(Nyfer\)](#) in *ESB* van 4 juni 1997.

2 Voor de volledigheid: Bomhoff stelt ook dat de Rotterdamse haven niet voldoende competitief is.

3 Het artikel van F.J.H. Don in de Volkskrant viel buiten onze onderzoeksperiode; op het artikel van E.J. Bomhoff in de Volkskrant is niet ingegaan.